

Naročnina za Ljubljansko pokrajino: letno 70 lir (za inozemstvo 75 lir), za 1/2 leta 35 lir, za 1/4 leta 17.50 lir, mesečno 6.— lir. Tedenska izdaja letno 25 lir. Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25.52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

CONCESSIONARIO ESCLUSIVO per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Istituito Economico Italiano-Milano, Via G. Lazzaroni 10.

IZKLUČNO ZASTOPSTVO ZA OGLASE v Kr. Italije (razen za Ljubljansko pokrajino) in inozemstvo ima Istituito Economico Italiano-Milano, Via G. Lazzaroni 10.

Izhaja vsak torek in petek

Ljubljana, torek 14. julija 1942-XX

Cena posamezni številki lir 0'60

Zavod za združništvo že posluje

Zavod za združništvo v Ljubljani je začel v polnem obsegu poslovati 1. t. m. Pri zavodu je ustanovljen tudi že združni svet. Zavod za združništvo bo izvrševal pravice in dolžnosti revizijskih zvez, Zveza slovenskih zadrug in Zadruga zveza pa bosta nadaljevali svoje delo kot poslovni zvezi.

Glasilo Zavoda za združništvo postane »Narodni gospodar«, dosedanje glasilo Zadruga zveze, s katerim se združi »Združni vestnik«, dosedanje glasilo Zveze slovenskih zadrug. Uredništvo »Narodnega gospodarja« je bilo poverjeno Dolfu Schauerju in dr. Emilu Ceferinu, tajnikoma Zavoda za združništvo.

Prejemna in oddajna knjiga za tipizirano obutev

Združenje trgovcev Ljubljanske pokrajine sporoča:

Z ozirom na naredbo Visokega komisarja, s katero je določil maksimalne cene za tipizirano obutev, ki se uvaža v Ljubljansko pokrajino iz drugih pokrajin Kraljevine (glej »Trgovski list« št. 54 z dne 10. VII. t. l.), morajo vse tvrdke po čl. 3. omenjene naredbe voditi posebno prejemno in oddajno knjigo. Pod »prejemki« je vpisal najprej vse zaloge na skladišču na dan objave naredbe, t. j. 7. VII. t. l. Pozneje izdelana obutev se vpisuje sproti isti dan.

Pod »oddajno« je treba vpisovati obutev, ki se odpravila ali izročila, in sicer še istega dne.

Združenje torej priporoča, da si prizadete tvrdke same pripravijo več pol papirja (n. pr. 5 pol sešitih). Na prvi polovični strani naj se najprej vpiše zaloga, nato pa prejemki blaga. Na drugi polovični strani pa »oddaja blaga«.

Prva polovica naj ima te rubrike: 1) zaporedna številka, 2) datum, 3) zaloga blaga na dan 7. julija 1942., 4) prejem.

Druga polovica strani pa naj ima sledeče rubrike: 1) zaporedna številka, 2) datum, 3) oddana obutev.

Tako pripravljene in rubricirane pole naj nosijo na zunanji prvi strani naslov in obratovalske tvrdke.

Na prvi strani v sredini pa naslov:

Seznam prejemkov

in oddaj tipiziranih obutev.

Ta seznam nato predložijo tvrdke Pokrajinskemu korporacijskemu svetu (Trgovsko-industrijski zbornici) v Beethovnovi ulici v uradno potrditev.

Socialna statistika

Ljubljanske pokrajine

Povprečno število zavarovancev, to je delavcev in nameščencev v Ljubljanski pokrajini, je znašalo v mesecu maju 28.593 (17.532 moških in 11.061 žensk). Število zavarovancev je naraslo od aprila za 934 (877 moških in 57 žensk). Zaposlenost delavstva in nameščencev v Ljubljanski pokrajini torej lepo napreduje.

Stalež delancevskih bolnikov se je povečal v mesecu maju od 741 na 812. Zaradi tega je narasel odstotek bolnikov od 2.68% na 2.84%.

Povprečna dnevna zavarovana mezza, ki ustreza približno faktičnemu dnevni zaslužku po

vpričnega zavarovanca, je znašala v mesecu maju 23.15 lire, to je 0.69 lire več ko v aprilu. Povprečna dnevna zavarovana mezza moških zavarovancev je znašala 27.58 lire, ženskih zavarovancev pa 16.13 lire. Pripomniti moramo, da zaslužki delavstva v Ljubljanski pokrajini stalno naraščajo.

Vsa mesečna zavarovana mezza vseh zavarovancev v Ljubljanski pokrajini je znašala maja 17 milijonov 213.000 lir, kateri znesek predstavlja tako zvano mesečno delovno rento.

Največji prirastek zaposlenosti izkazuje gradnje železnic, cest in vodnih zgradb (javna dela), in

sicer 645 delavcev. Sledijo gradnje nad zemljo s prirastkom 375 delavcev in industrija kamenja in zemlje s prirastkom 196 delavcev. Znatno padee izkazuje samo gozdno-žagarska industrija, ostale industrije pa so ostale približno na isti višini glede števila zaposlenih delavcev kakor meseca aprila.

delovala, vendar pa se bo marsikaj spremenilo, ker bodo zlasti razni monopoli za surovine zlomljeni. Poleg tega pa se bo posebno povečala agrarna proizvodnja v jugovzhodnih evropskih državah. Če bi trenutno nastala zaradi velikega izvoza jugovzhodnih dežel tudi večja klrinska aktivna agrarnih držav, zaradi tega po vojni ne bo nikakih težav, ker bo Nemčija kmalu po vojni začela dobavljati tem državam svoje industrijske izdelke ter bo na ta način z lahkoto povrnila svoje obveznosti.

Minister Riccardi o evropski gospodarski avtonomiji

Monakovska univerza je podelila naslov častnega doktorja italijanskemu ministru za izmenjave in devize Riccardiju, ki je imel po slavnostni promociji predavanje pod naslovom »Evropa in njena gospodarska avtonomija«.

V uvodu svojega govora je minister Riccardi izrazil svoje občudovanje vsega, kar je Nemčija uresničila na vseh področjih narodnega gospodarstva. Na koncu tretjega vojnega leta smo, nemško gospodarstvo pa je trdno bolj kakor kdaj koli.

Gospodarska avtonomija v Evropi je posledica sodelovanja evropskih narodov. Prilagodena vojnemu stanju ne more imeti ta avtonomija drugačnega značaja, kakor ga ima gospodarstvo skupine narodov z istimi koristmi in istimi cilji. Gospodarska avtonomija pa se ne da omejiti samo na vojno dobo, temveč se mora spremeniti v trajno koordinacijo različnih narodnih gospodarstev. Gospodarska avtonomija izhaja iz solidarnosti namenov in ciljev in v novi Evropi se mora ustvariti sistem življenjskih prostorov, ki naj bodo organizirani s primernimi sredstvi življenja in dela.

Govorec posebej o italijanski gospodarski avtonomiji, je minister poudaril prizadevanja, ki jih je imela Italija pri kmetijstvu, in dodal, da zemlja ne more dati več, kakor dopuščajo njene možnosti. Italija je država mešanega gospodarstva in mora zato razvijati tudi svojo industrijo, da lahko krije potrebe vseh svojih področij in poveča svojo trgovino s tujino. Italija se ne more ustaviti na že doseženih uspehih v industriji, ker je dovolj dokazala svoje tehnične sposobnosti in ker mora v skladu z Mussolinijevim načelom socialne pravičnosti izboljšati življenje italijanskega naroda. Čeprav je Italija postala velika industrijska država pozneje kakor druge države, je vendar dosegla velikanski napredek in njena industrija glede tehnične popolnosti prav nič ne zavida industrij drugih držav. Nato je omenil grandiozno industrijsko koncentracijo v Nemčiji, kjer se oblikujejo narodne družbe, ki obsegajo vsa podjetja iste stroke.

Gotovost zmage Osi ne temelji samo na tej gospodarski avtonomiji kontinenta, temveč tudi na protiblokadi, katere grandiozni uspehi so vredni občudovanja vsega sveta. Sovražniki so bili najbolj prevarani v svojem pričakovanju, da bodo osne države morale trpeti v pogledu prehrane.

Glede politike cen je minister Riccardi poudarjal, da sta se Italija in Nemčija znali izogniti katastrofi inflacije v nasprotju z Rooseveltom, ki je po tolikem preganjanju metod totalitarnih držav zdaj sam začel posnemati in upo-

rabljati enake in še hujše ukrepe. Kar se tiče novega gospodarskega reda, je predavatelj naglasil izredno važnost obračunavanja pri mednarodnih izmenjavah.

Delo je denar in ta denar bo zasedel izpraznjeno mesto zlata, ker se denar-zlato ne more meriti z denarjem-delom, država pa lahko uravnoteži proizvodnjo in potrošnjo, ko spravi potrošnjo v sklad z vsemi gospodarskimi viri države in z delovno sposobnostjo ljudstva. Evropsko gospodarsko sodelovanje se bo moralo konkretizirati v sistem življenjskih prostorov, ki bodo s svojim gospo-

darstvom mogli rešiti probleme samopreskrbe.

Za Italijo predstavlja življenjski prostor Sredozemlje, mare nostrum, neobhodno potrebno za življenje Italije in za vzpon italijanske civilizacije, kjer ima Italija zemljepisne in zgodovinske pravice. Naše geslo in povelje je: Vse za vojno! Gotovost zmage je globoko zakoreninjena v dušah naših narodov. Minister Riccardi je svoj govor zaključil z besedami: Tovariši, prinašam vam izpoved vere italijanskega naroda: Zmagali bomo!

Vedno bolj evropska trgovina

Na Dunaju sta zasedala zavoda za vzhodne in jugovzhodne dežele, da znanstveno ugotovita temelje za bodoče gospodarsko izkoriščanje ter vodenje vzhodnih in jugovzhodnih dežel. Uvodni govor je imel nemški prosvetni minister Rust, na zasedanju pa je govorila tudi cela vrsta vodilnih nemških gospodarskih ljudi. Na podlagi njihovih izjavanj je objavil »Südosst Echo« uvodnik, v katerem poudarja, da postaja trgovina vedno bolj evropska, kar tudi pojasnjuje z mnogimi zanimivimi podatki. V glavnem pravi:

Gospodarstvo po vojni bo nedvomno v znaku velikoprostorninskega gospodarstva. Ze sedaj v vojni se vidi, kako nastajajo nove gospodarske skupine, ki bodo gotovo trajale tudi po vojni. Zaenkrat določajo kontinentalni evropski razvoj še vedno bolj vojaški in politični oziri kakor pa gospodarski, ker morata Italija in Nemčija podrediti potrebam vojne vse drugo. Zato se je predvsem gledalo na to, da se izkoristi vojni potencial evropskih dežel, da se zagotove proste delovne moči Nemčiji ter da se pridobe surovine in živila za kritje vojnih potreb ter prehrano prebivalstva.

Skladno s tem razvojem se Evropa dejansko vedno bolj staplja v enoto. Države, ki so prej gravitirale v čezmorske dežele in Anglijo, usmerjajo sedaj svojo zunanjo trgovino vedno bolj v evropske države. Tako se je razvil kontinentalno-evropski trgovinski veleprostor, v katerem morejo evropske države z uspehom kriti svoje potrebščine. Nekatere številke, ki so bile pred kratkim objavljene o zunanji trgovini evropskih držav, ta razvoj nazorno potrjujejo. Tako je v danski zunanji trgovini narasel nemški delež že na 80% vse danske trgovine. Tudi trgovina Norveške je skoraj izključno usmerjena v Nemčijo. V finski zunanji trgovini je dosegel 1. 1941. nemški delež že 55% vse trgovine.

Nemška kvota v švedskem uvozu je dosegla 1. 1941. približno 52%, v švedskem izvozu pa 41%. Na prej tako močno švedsko trgovino s čezmorskimi državami je ostalo sedaj samo še 10%.

Tudi Madžarska, ki je bila prej močno orientirana na čezmorsko trgovino, se je sedaj popolnoma prilagodila evropski trgovini. Madžarska blagovna izmenjava je sedaj usmerjena predvsem v države osi. Nemški delež pri madžarskem uvozu je narasel od 53% v 1. 1940. na 59% v 1. 1941. Madžarski izvoz v Nemčijo pa je istočasno narasel od 49 na 60 odstotkov. Tudi delež Italije se je dvignil in dosegel v 1. 1940. 20.6% vsega madžarskega uvoza. Delež čezmorskih držav, ki je znašal 1. 1940. še vedno 6.6%, je naslednje leto padel na 0.4%. Podoben razvoj se vidi tudi v drugih jugovzhodnih državah. Slovaška zunanja trgovina je danes pretežno usmerjena v Nemčijo in v Protektorat. 71.5% vsega izvoza ter 74% vsega slovaškega uvoza gre v Nemčijo in Protektorat oziroma prihaja od tam. Celotna Švica, ki je bila prej tako zelo navezana na mednarodno izmenjavo blaga, je morala sedaj svoje trgovinske zveze preurediti, da je padla njena blagovna izmenjava s čezmorskimi državami v preteklem letu po vrednosti za eno četrtino, po količini pa celo za 60 odstotkov.

Zanimivo je, da se skoraj enak razvoj kakor v Evropi opazuje tudi v Ameriki. Ker so ameriške države zaprte od Evrope, je delež USA v argentinski trgovini narasel na 36.9% vsega izvoza in na 28.7% vsega uvoza. Podobno je narasel delež USA tudi v zunanji trgovini vseh drugih ameriških držav, dočim je delež Anglije močno nazadoval.

Po vojni sedanje stanje gotovo ne bo ostalo, ker bodo čezmorske države zainteresirane na tem, da svoje presežke prodajo. Evropa bo zato v svetovni trgovini znova so-

Tipizirani tekstilni izdelki namenjeni samo za domači trg

Dodatno k okrožnici Vis. komisariata VIII, no. 30/180-42 z dne 15. VI. 1942 se pojasnjuje, da se tipizirani tekstilni izdelki smejo prodajati naravnost potrošnikom, konfeksionistom in trgovcem, če so namenjeni le za potrošnjo civilnega prebivalstva v notranjosti države.

Kontrola zadrug in delniških družb v Bolgariji

Bolgarski kmetijski minister je predlagal, naj se Državna kmetijska in zadruga banka, ki je bila doslej ustanova kmetijskega ministrstva, podredi neposredno ministrskemu svetu. Na ta način dobi Kmetijska in zadruga banka pravico popolne kontrole vsega zadruga in zadruga v državi.

Ministrski svet je prepovedal ustanovitve in registracije delniških družb in podružnic inozemskih družb, ki imajo manj ko pol milijon glavnic, ter vseh družb, ki imajo manj ko pol milijona levov kapitala. Take že ustanovljene družbe in podružnice pa morajo v enem letu zvišati svoj kapital ali pa ustaviti svoje poslovanje.

Banane iz Grčije

Preizkusnemu zavodu grškega kmetijskega ministrstva se je posrečilo udomačiti vrsto banan »Musa Sinensis«, ki dobro uspeva v nekaterih grških pokrajinah. Poskusi, ki so jih delali nekaj let, so pokazali, da uspeva ta vrsta banan najbolj na Kreti in drugih otokih ter v krajih, ki so varni pred vetrovom in kjer ima zemlja dovolj mokrote. Na enem hektarju nasada so pridelali okrog 12.000 ok banan (1 oka je 1.20 kg). Po ceni, ki je veljala pred sedanjo vojno, je vreden tak pridelek 180.000 do 200.000 drahem, torej precej več kakor hektarski pridelek navadnega južnega sadja.

Prihodnje leto bodo na grških otokih in v nekaterih pokrajinah znatno razširjeni nasadi uspešno udomačene vrste banan.

Električni tok v zamenjavo za živež

Velika elektrarna v Osijeku, ki oskrbuje z električnim tokom tudi trikot Baranje, ki je prišel pod Madžarsko, je sklenila z oblastmi v Baranji zanimivo pogodbo o blagovni zamenjavi. Po tej pogodbi bo Baranja, ki ima bogate pridelke sočivja in drugih živil, odselej plačevala tok osiješke elektrarne z živili. Pogodba je že v veljavi.

